

[Haunstrup Clemmensen.]

om. Og når socialdemokratiet som landets største parti og som det førende oppositionsparti, har man vel lov at sige, nu fremsætter her, dagen før arbejdet slutter, nogle synspunkter, synes jeg, det er naturligt at drøfte dem og ikke bare så venligt karakterisere dem som luftkasteller eller sarkastisk sige vedrørende tanken om obligationssalg i udlandet, som hr. Poul Dam sagde det: jeg ved ikke, hvilke problemer den slags vil løse. Jeg forstod, at hr. Poul Dam derefter gik over til at tale om Mark Twain og siamesiske tvillinger og alt det komiske, der kan være i den forbindelse, og jeg troede, det drejede sig om dengang, hr. Poul Dams parti og socialdemokratiet var en slags siamesiske tvillinger i de berømte, nogle vil sige berygtede, 14 måneder med socialistisk flertal. Man kunne måske også tro, at det var det meget nære samarbejde, der har været — med streg under „har været“ — mellem de to oppositionspartier, der var i tankerne. Jeg forstod, at det om de siamesiske tvillinger blev til nogle underlige betragtninger om trillinger i stedet for, nemlig de nuværende regeringspartier. Jeg forstod ikke — det kan være min fejl — den dybere visdom eller den dybere humor deri, men jeg synes, hr. Poul Dam, når han fra sin sygeseng gør sig mange interessante tanker om niveauet i denne sal, har levet op dertil ved meget selvkritisk, både på egne og på socialdemokratiets vegne — vel stadig ment som en broderlig-venskabelig socialistisk hilsen — at sige, at alle oppositionspartierne får svært ved at leve op til de løfter, de har givet her i oppositionsperioden, når — vi andre kunne måske sige hvis — de kommer til magten i en nogenlunde overskuelig fremtid.

Derimod synes jeg ikke, hr. Poul Dam var nær så selvkritisk, når så meget på det høje niveau, som han fandt så naturligt og rimeligt, når han talte om det europæiske fællesskab. Vi fik i virkeligheden på dette meget vigtige område, som vel bliver et af de felter, det danske folketing i det kommende år skal følge med den allerstørste opmærksomhed, at vide, at tysk var det rette sprog for fællesmarkedet, og at den første store begyndelse var gjort ved, at det europæiske hundegalskabsfællesskab allerede var begyndt. Det kan godt være, at dette er meget

morsomt og meget sarkastisk. Jeg synes, det er for billigt; det er en undervurdering af det internationale samarbejde, begyndende i vor egen verdensdel, og jeg synes ærligt talt, at når man har haft så rig lejlighed til i en sygeseng at gøre sig tanker om folketingets forhandlingsniveau, skulle man måske netop på dette område leve op dertil.

Til hr. Per Hækkerup har jeg i og for sig ikke så forførdelig mange bemærkninger yderligere. Jeg havde glædet mig til at kunne aflevere en kompliment, og jeg er villig til at aflevere et udklip af mit manuskript, hvis det skulle have interesse, idet jeg havde tænkt mig at sige, at dette var den anden debat i år, hvor hr. J. O. Krag åbenbart ikke havde fundet det fornødent at rykke hr. Per Hækkerup til undsætning. Jeg kan godt se, at efter de oplysninger, der nu blev givet af hr. Per Hækkerup selv, er komplimenten åbenbart ikke helt så aktuel. Jeg forstår, at den gamle, traditionsrige bistandspagt skal genoptages på den måde, at hr. J. O. Krag nu vil forsøge at sige noget af det, som hr. Per Hækkerup åbenbart ikke havde tid til.

Men jeg tror i hvert fald, hvis jeg for sidste gang må citere hr. Poul Dam, at man også i socialdemokratiet skulle være varsom med at grave skyttegravene for dybe og for store. Hr. Per Hækkerup er jo ved siden af sine mange andre kvaliteter en strålende polemiker, en strålende agitator, men selv den mest talentfulde kunne måske en gang imellem, hvor svært det end kan være, have brug for at lægge lidt sordin på harpen.

Man siger f. eks., at alle de store reformer i denne regerings tid er blevet til ingenting, de er udeblevet — hvordan de både kan være udeblevet og blevet til ingenting, er det måske straks lidt sværere at forstå, men lad det nu være. Men er det da virkelig undgået hr. Per Hækkerups opmærksomhed, at der er gennemført en meget vidtgående jordreform, at der er gennemført en kommunalreform, at der er gennemført en tjenestemandreform, at der er gennemført en væsentlig ændring vedrørende sambeskatningen, at der er indført et skatteloft, at der er gennemført en egnsudviklingsreform, at der er gennemført vidtgående uddannelsesreformer, at fritidsloven er kommet til, at der vedrørende forureningsproblemerne er taget fat på et reformarbejde, at der er gennem-